

En sport med rötter i Hedesunda

Brottning är en enkel sport. Kan man lägga motståndaren på rygg är saken klar, då är matchen över.

Det är också ett viktigt skäl till att brottning liksom boxning har anor som sträcker sig tillbaka till den grekiska antiken. Enkla, närmast självskrivna, sporter som kan utövas utan utrustning.

Till och med i djurvärlden är brottning en vanlig form av lek. En förberedelse för vuxenlivet, och så var det nog redan när de gamla grekerna brottades till guden Zeus ära. En yngling som visade styrka i brottning borde kunna bli en framstående krigare på slagfältet.

Ja, till och med mycket tidigare än så ägnade sig unga män åt brottning. Att sätta fingret på den dag eller ens det århundrade eller årtusende då allt började går bara inte, men det finns mer än 200 målningar på klippgravar i Egypten som föreställer brottare som tar olika grepp. Och en 5 000 år gammal skulptur från det sumeriska riket visar två brottare, varav den ena tar en krysstagskoppling.

Det finns inga belägg för att Gästrikland var bebott före 400-talet, så vi kan inte tävla med Afrika i det avseendet. Därremot finns det högst trovärdiga berättelser om att unga män brottades i Hedesunda redan på 1600-talet.

I boken Gästrikeidrotten före 1950 skrev Lennart Ödeen att brottningarna ägde rum under midsommarhelgen och hade formen av utslagningstävlingar. Man började med att småpojkar möttes, och när en hade vunnit fick han möta en något äldre och starkare motståndare. Till slut hade alla utom två slagits ut, och den som vann finalen fick titeln kung. Han hedrades inte bara med titeln utan fick dessutom fira gudstjänst tillsammans med kyrkoherden.

Ryktet om de trevliga brottningssmatcherna i Hedesunda spreds till andra socknar, och bland annat i Österfärnebo, Älvkarleby, Torsåker och Valbo började man brottas. Inte bara på midsommar utan de flesta sommarhelger då vädret var drägligt. Fast i ärlighetens namn ska sägas att det inte bara var idrotten som lockade utan också flickan och flaskan. Det lär ha supits rätt rejält i samband med brottningarna – eller ryckningarna, som det hela kallades i Älvkarleby.

Midsommarbrottningarna i Hedesunda lär ha upphört på 1870-talet, ungefär samtidigt med att brottningen nere på kontinenten genomgick en utvecklingsfas. En fransman vid namn Jean Broyasse tyckte det var dags att formulera en regelbok, och i den föreskrev han bland annat att grepp nedanför höfterna inte fick förekomma.

Broyasses modell fick snabbt genklang i hela Europa och kom så småningom att kallas grekisk-romersk stil. Den har också kallats antik stil, men man får väl förmoda att det uttrycket myntades senare. Att ge en alldeles ny sport namnet antik känns lite ologiskt.

Den grekisk-romerska brottningen har behållit sin status som världsledande. Det finns bara en annan jämförbar typ av

Vid OS i Stockholm 1912 tävlade brottarna utomhus. Uppenbarligen var det också en publiksport på den tiden. Foto: Sveriges Centralförening för Idrottens Främjande.

brottning, och det är fristilen där även grepp under midjan tillåts, liksom krokben. Den utvecklades framförallt i USA under slutet av 1800-talet.

Under årens lopp har sporten naturligtvis förändrats. Den har hamnat under tak, fått jämnt om än mjukt underlag, linjer som visar var man får röra sig och en del annat. Den har också fått bestämmelser om tävlingsdräkt – röd eller blå är det som alltid gäller. Lotten avgör vilken brottare som ska röd trika och vilken som ska ha blå.

Och så har brottningen fått ett poängsystem och därmed domare. I takt med att brottarna blev alltmer vältränade uppstod behov av ett annat sätt att avgöra matcherna än fall. Det förekommer naturligtvis fortfarande att en av kämparna hamnar på rygg med båda skuldrorna i mattan, men det är vanligare att matcherna avgörs på poäng. Man får olika poäng för olika grepp.

Om en av brottarna tvingar ner motståndaren på mattan och domaren bedömer situationen som låst ska parterr dömas. Det innebär att brottaren som hamnat i underläge i nästa matchsekvens ska stå på knä med händerna i mattan så att motståndaren har möjlighet att koppla ett nytt grepp.

En match kan också vinnas på teknisk överlägsenhet – i seniorsammanhang då den ene brottaren har tio poäng mer än motståndaren – och på diskvalifikation. Till exempel på grund av passivitet.

Liksom i boxning finns det flera viktclasser. Antalet kan variera beroende på vilken typ av tävling det handlar om, men som mest är det åtta olika klasser.

...forts på nästa sida

...forts från föregående sida

I Sverige tog vi tidigt till oss Broyasses tankar om hur brottning ska utövas, och svenska mästare har korats sedan 1896. De första nio åren tävlade man utan klassindelning, sedan började man med invägning och uppdelning i viktclasser.

Sverige har under åren som gått ända sedan dess varit framgångsrikt på internationell nivå. Namn som Olle Anderberg, Bertil Antonsson, Pelle Svensson, Benni Ljungbäck, Frank Andersson, Viking Palm, Tomas Johansson, Mikael Ljungberg och Ara Abrahamian är klassiska – men ingen slår ändå Ivar Johansson (1903-1979) från Norrköping.

Han vann tre olympiska guldmedaljer, varav två i samma spel (Los Angeles 1932) efter att ha bantat bort nästan fem kilo

på mindre än ett dygn. På det sättet kunde han ställa upp i två olika viktclasser. Johansson tog också nio guld i EM och 22 i SM. VM ställde han av någon anledning aldrig upp i.

Det kan nämnas att bara fyra brottare genom tiderna tagit tre OS-guld. Utöver Ivar Johansson är det ryssarna Medved och Karelin – samt svensken Carl Westergren, som hade sin storhetstid under 20- och 30-talen.

På senare år har svensk brottning på internationell nivå mer handlat om kvinnor än om män – precis som i boxning. Efter sekelskiftet har svenska tjejer erövrat sex VM- och 15 EM-guld. Hetast i skrivande stund är nog Sofia Mattsson, som vann VM 2009 och EM 2010, 2013, 2014 och 2015.

Ulf Kriström

Idrottsfenomenet i Gefle IF som hamnade i Baku

I slutet av 1800-talet var han en av landets bästa skidåkare, löpare, cyklist och gångare. Dessutom spelade han högerinner i Sveriges bästa fotbollslag och tog mängder av priser i skytte och segling.

Ändå slutade Erik Wiklund med idrotten vid bara 26 års ålder – för att flytta till Ryssland.

Detta idrottsfenomen var född 1874 och tävlade för Gefle IF. Han började med skidåkning som 17-åring och vann tre år senare ett tremilslopp som Skidfrämjandet arrangerade och som betecknades som en föregångare till SM. Den bravaden gjorde han för övrigt om både 1896 och 1899.

1893 kom han sexa i cykelloppet Mälaren runt och sedan han några år senare kört sexton mil på 5 timmar och 52 minuter fick han Stockholms Amatörförenings guldmedalj för året största prestation inom cykelsporten.

Erik Wiklund deltog också i Gävles första friidrottsgala som ordnades i Stadsträdgården hösten 1892. Där ingick spjutkastning mot tavla, höjdhopp, längdhopp, löpning 150 meter och gång 5 000 meter. Den unge Wiklund vann gångtävlingen medan Erik Sehlberg vann höjdhoppet på 159 cm och C D Forsman skuttade 5,14 i längd.

Erik Wiklund satte senare skandinaviskt rekord i 5 000 meter gång, men det var som friidrottare han blev den verkliga stjärnan. Vid SM-tävlingarna i Stockholm 1898 vann han tre lopp: 500 meter, 1 500 meter och 10 000 meter. Dessutom kom han tvåa på engelska milen. Året därpå försvarade han sin SM-titel på 1 500 meter med segrartiden 4.21,4.

Sedan var det slut på det roliga. Nästan i alla fall. År 1900 fick Wiklund jobb vid oljefälten i Baku, men dessförinnan, på våren samma år, hann han vara med och spöa AIK i fotboll med 9–0.

Mångsysslare. Erik Wiklund från Gefle IF var en av Sveriges bästa idrottsmän i slutet av 1800-talet. Och han lyckades bra i alla sportgrenar han provade på.

Foto: Läns museet Gävleborg.

Under åren i Ryssland utsågs han till direktör för ett oljebolag och när han 1906 återvände till Sverige hade han helt lagt av med idrotten, även om han långt upp i åldern var en säker bowlare.

I början av 1920-talet bodde Erik Wiklund på Östermalm i Stockholm och arbetade som generalagent för livförsäkringsbolaget Thule. Han avancerade snart till direktör i samma bolag och flyttade till Bromma där han 1945 slutade sina dagar.

Hur kunde det då komma sig att Wiklund var så förbryllande framgångsrik i alla sporter han provade på?

Hans eget svar på den frågan bestod av ett ord: ”träning”. Till skillnad från många andra av 1800-talets idrottsmän slet Erik Wiklund hårt och målmedvetet mellan tävlingarna. En vanlig vintermorgon, innan det blev dags att gå till arbetet, kunde han och idrottskompisen Robert Carrick köra flera mil på skidor i halvmörkret. På söndagarna ökade de ibland dosen till nio mil.

Ulf Ivar Nilsson

Ingvar Larsson berättade om Järbos Idrottshistoria.

Jonny Jernqvist, platschef Kungsberget, berättade om verksamheten

Dan Nordfeldt berättade om pojkåren.

Givande program med lokalhistoria

Medlemsresan som ställdes in på grund av pandemin kunde i vårvinterväder ställas med buss till Kungsberget, strax innan säsongen skulle gå till vila där.

P G Florell hade tagit på sig ansvar för arrangemanget och GHF kunde bjuda in ett 40-tal medlemmar till ett intressant och omväxlande program om den alpina anläggningen, lokal idrottshistoria och om Järbo IF av idag. Företaget Branäs fick tillfälle att informera om sin verksamhet i Kungsberget.

Ingvar Larsson, nestor i Järbo IF, berättade om sin förening allt sedan dess begynnelse 1927. Han påminde om att samtidigt på 1920-talet bildades många gästrikföreningar på en levande landsbygden utanför städerna.

Slalom i Johan Larssons backe, fotboll och friidrott gjorde Järbo IF till en flergrensförening i bygden. Som på många håll var skytte redan under tidigt 1900-tal populär tävlingsgren. Under årens lopp kom skidor, friidrott och fotboll att prägla idrottslivet i Järbo.

Om sina rötter i Järbo och om sina minnen av bygden berättade Dan Nordfeldt med personlig inlevelse. Han kom ihåg pojkåren. Hur han med matsäck för hela dagen drog till slalombacken som Johan Larsson utrustat med den första liften och där man åt sin matsäck, vilade och värmdes sig i ett härbre. Om detta och om idrottens betydelse i livet har han skrivit i sin bok *Dä va då Dä*. Så gränslöst hängiven idrott och särskilt fotboll berättar Dan minnen som träffar rätt. Särskilt för GHF:s åldersspann!

Nuvarande ordförande Magnus Söderblom fortsatte med en presentation av Järbo IF:s verksamhet och målsättning idag, då Järbo IF huvudsakligen är en förening för fotboll och skidsport. Således fortfarande en flergrensförening. Mountainbike provas som en nyhet.

Järbo IF spelar fotboll i division fem. En förhoppning är alltid att spelare från den egna omfattande ungdomsverksamheten rekryterar spelare till A-laget. En viktig strävan är att bygdens barn och ungdom har lätt och nära att delta i föreningens aktiviteter. Fotboll och skidsport engagerar många i alla åldrar. Såväl ekonomi som verksamhet förutsätter ideellt engagemang i bygden.

Med boken om Gästriklands Idrottsförbund under 100 år tackade vår ordförande dem som berättat och berikat vår insikt i Järbobygdens idrottshistoria

Branäsgruppen övertog Kungsbergets alpina anläggning 2004. Jonny Jernqvist redovisade företagets målsättning och verksamhet. Man vill erbjuda utförsäknings för Mälardalen, för familjer och skolor från Stockholm och Uppsala men också från närområdet. Anläggningen växer och har 24 pister med 12 liftar med möjligheter till 1700 m långt åk. Det finns backar för Big Jump och Big Air. Lägenheter och stugor byggs och är attraktiva. Kungsberget har förutom fast anställda året runt, många anställda i sommar- och vintertjänster. Aktiviteter för sommartid utvecklas.

Eftersom ingen ansvarig för vindkraftsbolaget varit villig att berätta, så gav PG Florell en kort information, innan hemvägen gick via ett besök vid vindkraftsparken i Jädraås. Så många, så höga! Men det debatterade ljudet hörde vi bara med ansträngning.

På hemvägen fick resenärerna tipset att läsa Anna Jörgensens roman *Bergets Döttrar* om Kungsberget och Järbo med omnejd. En släkthistoria under tjugo år på 1900-talet. Berättelsen börjar med hur Edwin, i verkligheten Johan Larsson, anlägger sin slalombacke och de första tävlingarna där 1938.

Innan vi skildes åt tackades PG Florell med bok och uppskattande ord för en helt igenom lyckad resa.

Bo Nordlund

Hille IF:s Ove Lindholm, Nils Arne Nilsson, Hans Lindblom, Christina Nilsson, Gunilla Lindblom. Två från vänster Lillemor Forsberg utdelare av diplom.

Åshammars IK fick diplom – här är mottagarna Göran Tägtström och Anders Sjödin.

Fortsatt hyllning av 100-åringar

Inför vårt välbesökta årsmöte berättade Ove Lindholm om sin tid i fotbolls elit, både i Sandvikens IF och IFK Norrköping.

Tack vare bilder och citat från sportsidor fick vi en påminnelse om hur framgångsrik han varit. Ett bevis är att han platsade i "Gästriklands all star team" genom tiderna. I förra numret av Gästriken finns hans fotbollshistoria att läsa

Ove Lindholm förärades GHF:s diplom för idrottshistoriska insatser i Gästrikland. En utmärkelse väl motiverad av spel i högsta fotbolls elit och därefter ideellt arbete i Gästriklands fotbolls förbund och engagemang i Hille IF.

Hille IF var en av fyra föreningar som mottog diplom för 100 års verksamhet. Hans Lindblom och Nils Arne Nilsson hade förtjänat personliga diplom för ideellt arbete i Hille IF och andra föreningar. Gästriketidrottens Historiska Förening försummade inte att uppmärksamma Gunnar Lindblom som ordförande i Hille IF under många år. Men hyllning med diplom skedde senare vid Hille IF:s jubileumsfest

Högbo AIK representerades vid årsmötet av Anders Dahl och Pär Törnblom, vilka i sitt tack framhävde storhetstiden för klubben i längdåkning under 1980-talet, då Gunnel Mörtberg, Ing-Marie Carlström och Kristina Olzon blev svenska mästare i stafett. Gunnel representerade Sverige i världscupen. Pär Törnblom fick diplom för sitt ledarskap i fotboll och Anders för alla sina mästerskap i veteranlöpning och för sitt arbete i föreningen.

Trotjänarna i Åshammar IK Göran Tägtström och Anders Sjödin tog emot 100 årsdiplomet och personliga diplom som eldsjälar i klubben. I sitt tack påminde de särskilt om fotbollen i Åshammar och den unika ettåriga sejouren i fotbollens näst högsta serie 1968, med sensationell seger hemma över Hammarby med 1-0 och med 5-2 borta över Brage.

Ockelbo SK har i sin 100-åriga historia varit framgångsrik i Vasaloppet. Redan sitt första verksamhetsår bekostade klubben start för åkare i Vasaloppet. 1969 till 1971 var Ockelbo

Ockelbo SK fick sina diplom – här mottagarna Anders Steffen, Mikael Rönnlund och Carina Rönnlund

silver- och bronsmedaljör i Vasaloppets lagtävling. Med Kurt Wigert på fin sjätte plats 1969. Diplomet till Ockelbo SK för 100 år i tjänst för skidsporten togs emot av Carina och Mikael Rönnlund, vilka även fick personliga diplom för sitt ansvar numera för skidsporten i Ockelbo.

När jubilerande föreningar berättar om sin långa historia och sin ideella verksamhet, påminns man om hur idrotten skapar gemenskap och sociala värden på orten.

GHF:s pionjär och starke man Helge Rask var mån om att jubilerande föreningar skulle uppmärksammas. Särskilt de som verkat för idrott i distriktet under 100 år. Vid våra senaste årsmöten har 100 åriga föreningar hyllats och så fortsätter det några år framåt då svensk idrott expanderade påtagligt från 1920 till 1930 Gästriketidrott växte med 29 föreningar.

De flesta på mindre orter utanför Gävle och Sandviken.

Bo Nordlund

Diplom till Högbo AIK – här Pär Törnblom och Anders Dahl.

Styrelsen vädjade om valberedning och funktionärer

Årsmötet inleddes med en tyst minut till minnet av medlemmar som avlidit.

Arne Hedling, Gävle, Karl Gunnar Bergström, Gävle, Stig Ove Wiberg, Gävle, Bengt Ytterberg, Gävle, Nell Sjöström, Gävle, Zoltan Horvath, Ockelbo, Kurt Bohman, Valbo, Bengt Persson, Årsunda, Jack Jacobson, Hofors, Rune Holmgren, Storvik

Verksamhetsberättelse, ekonomisk redovisning och förslag på verksamhet godkändes vid årsmötet. Revisor Åke Nilsson föreslog ansvarsfrihet för styrelsen, vilket godkändes. Så långt löpte årsmötet snabbt och smidigt.

Men slutligen vädjade styrelsen till årsmötet att vår förening måste ha valberedning.

Publikbild från årsmötet.

Men årsmötet kunde inte heller i år tillsätta valberedning.

Styrelsen framhävde att valberedning och rekrytering av funktionärer för olika uppgifter är nödvändigt för GHF:s fortsatta arbete.

Angeläget är representation från distriktets kommuner, förbund och föreningar i Gästrikeidrottens Historiska Förening.

Lars Wickström, en av initiativtagaren till föreningen har avlidit. Vi återkommer med artikel i nästa nummer.

När en blivande prins fick skäll på Gävle Golfklubb

Henrik Lundqvist, under ett antal år pro på Gävle Golfklubb och därmed också ansvarig för golfshopen, hade noterat att handtagen till ett antal gula vagnar – såna som man drar runt sin bag på – inte hade återlämnats i vederbörlig ordning.

Följaktligen var ett antal handtag ute på drift, säkert hemma hos golfspelare som tyckte att det var bättre att ta hem handtaget och slippa hyra det igen vid nästa runda.

– Därför bestämde vi att inte hyra ut några såna handtag tills vidare för att komma tillrätta med situationen, berättade Henrik för några år sedan.

De gula vagnarna kom därmed ur rotation under en tid. Och skulle någon dyka upp så visste Henrik vad det var fråga om – då hade han avslöjat en syndare.

En dag höll han lektion med några elever och fick plötsligt från sin position ute på banan se ett par gula vagnar vid driving rangen. Han bad sitt sällskap om ursäkt och gick fram till sällskapet vid rangen.

– Jag frågade var de hade fått tag på de där vagnarna, och när de svarade att de hyrt dem i shopen så trodde jag inte på det.

Så Henrik sa vänligt men bestämt att det fick väl vara för den här gången då – men...

– Ja, jag sa nog att det fick det lov att vara slut med de där fasonerna.

Först en stund efteråt fick han veta att de gula vagnarna hade kommit i omlopp igen för att det gästande sällskapet över huvud taget skulle få något att dra sina klubbor på – och att mannen han mer eller mindre skällt ut var Daniel Westling. Ännu inte prins då men ändå välkänd som kronprinsessans pojkvän.

– Jag har varit utomlands en del och inte följt med på ett tag...jag kände helt enkelt inte igen honom. Och prinsessan satt på en bänk en bit bakom, så henne tittade jag över huvud taget inte på. Hade jag gjort det hade jag förstås känt igen henne.

Henrik fick en lite häpen blick efter sig när han med bestämda steg återvände till sina elever, men handtagen lämnades i alla fall i vederbörlig ordning tillbaka i golfshopen så småningom.

Prins Daniel.

Ulf Kriström

Insändare blev tändvätska för Sandvikens Motorklubb

Historien om Sandvikens Motorklubb börjar redan tisdagen den 13 november 1945 då det i Sandvikens Tidning denna dag var en insändare som lyder:

“MOTORSPORT. Till de motormän i Sandviken och dess omgivning som äro intresserade av att bilda en motorklubb ställer vi en inbjudan till möte å Folkets Hus C-sal onsdagen den 14 nov. kl. 19.30.”

Initiativtagare till detta första möte var Olov Dahlund, Folke Gustavsson, Allan Persson samt Evert Andersson. Mötet samlade runt 25 intresserade, som praktiskt taget samtliga antecknade sig till en medlemsförteckning. Det drogs fram riktlinjer som klubben skulle arbeta efter med exempelvis trafikdagar och trafiksäkerhet och kanske en kurs om kartläsning under vintern.

En interimsstyrelse på fem man skulle läggas fram till nästa möte. Det blev de ovanstående samt G. A. Cewrien.

Det blev en ny annons i Sandvikens Tidning om att alla motorintresserade inbjöds till möte å Jernvallens sammanträdesrum onsdagen den 12 dec. kl. 19.30 för bildande av motorklubb.

På detta möte bildades klubben ”på riktigt” och namnet fastställdes till Sandvikens Motorklubb och föreslaget, som interimsstyrelsen lagt fram, om stadgar, godkändes. Ett klubbmärke skulle utarbetas.

I styrelsen valdes Cewrin till ordförande, Dahlund som sekreterare och Persson som kassör.

Klubbens ändamål blev: Sandvikens Motorklubb avser att i en opolitisk organisation samla motormän och andra intresserade att verka för motortrafikens och motorsportens sunda utveckling och tillvarataga därmed förenade intressen.

Nu börjar det så sakta röra på sig. Under en trafikvecka i Sandviken ordnades 23 maj 1946 en cykelprovbana tillsammans med Sandvikens Cykelklubb 23 på torget. Det blev även en enklare biltävling med bland annat. manöverprov.

På slutet av maj hade man även en kartläsarkurs under två dagar och därefter en orienteringsövning för både bilar och motorcyklar. Banan var 6 mil lång och medelhastigheten var satt till endast 25 km/tim. Startavgift 1 krona. Fem ekipage körde prickfritt.

Nu börjar det rulla på med både dag- och nattorienteringar.

Söndagen den 30 mars 1947, skulle Sandvikens Motorklubb för första gången arrangera en isbanetävling på Storsjön, men bilrestriktioner, hindrade den planerade fartfesten så klubben fick återkomma året efter.

Köra eller inte köra en isbanetävling, var frågan i februari 1949 med mycket vatten på isen utanför Hedgrind där tävlingen skulle gå,. Vi avvaktar lite, står det i protokollet. Något som det dock inte var fråga om avvakta med var årsfesten för

ett pris av 8,50 kronor per person inklusive sandwich, varmrätt, kaffe och musik samt trollkarl. Istävlingen, jo, den gick att genomföra men i bantad variant.

Den åter fria bensinen, blev en bra hjulkapp 1949 inför 1950 års tävlingar, där bland annat. Vinterpokalen arrangerades, och hastighetstävlingar på is vid Hedgrind.

Under 1950 anlades en speedwaybana på Jernvallen. Detta efter en framställan från Sandvikens Motorklubb till Sandvikens Järnverk som beslutat att anslå 12 000 kronor till en en tip-top anläggning. Arbetet hade pågått sedan tidig vår och på hösten stod den klar. Redan 13 maj 1951 har Sandvikens MK fått i uppdrag att ordna SM-uttagningar och då skulle den 370 meter långa banan vara fullt färdig.

På startlinjen stod inga mindre än Eskil Carlsson, Lennart ”Carla” Carlström, mot gästrikar som Erik Östblom och Olle Grönkvist. Slutställningen blev också att Eskil vann före Carla och Erik Östblom medan Olle fick släppa Gösta Zanderholm framför sig och blev femma. Sandvikens Motorklubb fick även lovord av SVEMO:s utsände för ett perfekt arrangemang.

Arrangemangen avlöste varandra, såsom orienteringstävlingar för både bil och mc samt att ”Speedway-evenemangen duggar tätt på Jernvallen numera” som Sandvikens tidning skrev efter en speedwaytävling i september 1951.

1952 bildades även en motocross-sektion inom klubben.

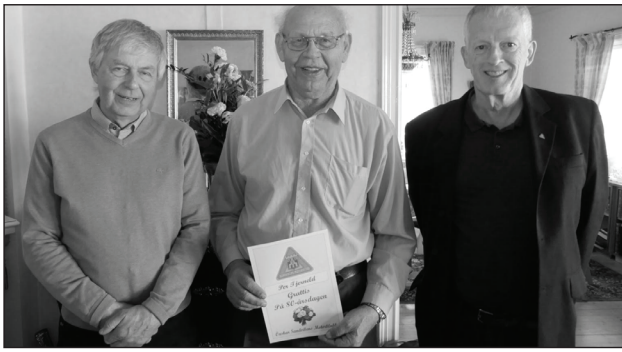
Lagtävling med 2-mannalag inom speedway blev populärt och i september 1952 hade Sandvikens MK två lag med. Dessa förare var i Stålmännen 1: Bror Larsson och Ingemar Andersson, och i Stålmännen 2: Börje Jonsson och Olle Andersson. Det blev ingen lagplacering av de bästa, men bäst av Stålmännen individuellt kom Ingemar Andersson på en femte plats.

Söndagen den 14 juni 1953 kördes en speedwaylandskamp mot Norge, där Sverige tog hem segern med 67 poäng före Norges 40. Segrade i överlägsen stil gjorde dock norrmannen Basse Hvem, som vann alla sina heat förutom ett, där han fick stryk av Hofors-sonen Erik Östblom. Erik blev trea totalt efter Basse och Varg-Olle Nygren. 3 167 personer bevittnade tävlingarna på Jernvallen.

Svenske lagledaren ”Vargfar” Bergström sade detta efter tävlingarna: Arrangemangen var ju fin-fina och tänk vilken härlig motorstadion. Jag tvekar inte att beteckna banan som den bästa i Sverige. Vi kommer säkert att lägga fler storevenemang till denna vackra plats.

I ett styrelseprotokoll från 21 februari 1954 står att Sandvikens Motorklubb skall undersöka om att få bygga en motocrossbana. Borgmästare Nygren och skogvaktare Silfver skulle uppvaktas om detta.

Styrelseprotokoll 22 april 1954. Här står att ordförande har fått ett meddelande från borgmästare Nygren om att klubben får disponera Blixtbacken på Högbo Bruks ägor till övningsbana för motorcyklar.

Tre långkörare som ordförande i Sandvikens Motorklubb, som sammanstrålade när Per Tjerneld fyllde 80 år 23 april 2022. I mitten, födelsedagsbarnet Pelle som bl.a. blivit svensk mästare i Rally Grupp 2, 1967. Varit teamboss för svenska Opelstallet "Opel Team Sweden" åren 1981–2010, samt var pappa till den populära cupen för privatförare i början av 90-talet, "Opel Cup". Pelle var ordförande 1970–1979. Till vänster, Kenneth Larsson, ordförande 198–1986 och till höger nuvarande ordförande Kalle Andersson, som varit i tre olika perioder: 1989–1991, 1997–2000 och nu från 2007.

1 februari 1955. Det har bildats en motocrosskommitté och klubben har erhållit 5 600 kronor från Sandvikens Stad för iordningställande av Blixtbacken.

8 mars 1955, SVEMO önskade veta om Sandvikens Motorklubb var villig att anordna en av tävlingarna för SM i T-tävling år 1956.

Beslutet blir att "vi har för små resurser" och att det skulle bli för dyrt och omständigt. Svaret blev alltså att klubben tackade nej till förfråganen..

Onsdagen den 20 juni 1956 stod Blixtbacken klar för träning inför premiärtävlingen söndagen den 24 juni. Tävligen ingår då i "serie-motocross". Längden på banan är 1.400 meter. Hur det gick? Ingen aning.

En stockcar-tävling hann man även med att arrangera vintern 1957, närmare bestämt 24 mars, på Storsjöns is vid Hedgrind. Isbanans längd var 400 meter.

Krockarna och avåkningarna var många och till sist vann Rolf Eriksson från Edsbyn finalen, som innehöll 16 bilar. Rövarheatet på slutet innehöll 18 bilar, där Kjell Eriksson från Kungsgården hade lyckan att först ta sig över mållinjen. Publikmässigt hade 2 000 personer det roligt vid denna tävling.

Under 1957 blev det en medlemsökning på hela 100 personer. Tävlingarna fortsatte, i tillförlitlighet (T) heter den oftast "Vinterpokalen" och i OT-Special "Stålsvängen". Det arrangerades Istävlingar på Storsjöns is. Trafikpropagandatävlingar och ramiljerundor. 1964 arrangerade klubben en fartsträcka åt Midnattssolsrallyt som ingick i både rally-VM och rally-SM. Sträckan gick på den Gavelstigen. Huvudarrangör var KAK. Tom Trana segrade i en Volvo PV544.

1965 ordnade klubben matuppehåll på Jernvallen, när Svenska rallyt som ingick i VM, passerade Sandviken.

Vintern 1965 hände en mindre rolig sak, PlogJeepen gick igenom isen och sjönk, när det plogades upp en isbana vid Hedåsbadet. Föraren klarade sig dock. Sedemera bärgades jeepen.

1967 påbörjades arrangemangen med att arrangera SM-tävlingar i tillförlitlighet som det hette "förr i tiden". Numera heter det rally-SM. Klubben har arrangerat inte mindre än 19 deltävlingar i SM hittills, senast 2020 (ej 18, som tidigare angetts).

Klubben har hyrt Hedemoras rallycrossbana vid ett par tillfällen, byggt en folktracebana i en grusgrop i Årsunda där två folkacetävlingar har arrangerats.

1975 arrangerade klubben en passerkontroll för Monte-Carlo-rallyt i Gysinge.

Det har körts backtävlingar uppför Hästboberget i Hästbo, Torsåker.

En sak som Sandvikens MK hittills är ensam om, är att ha arrangerat rally-SM på alla underlag, snö- grus- och asfalt.

Klubben hade troligen Sveriges största startfält i en SM-tävling 1991. Hela 265 ekipage stod på startlinjen.

Efter SM-tävlingen 1997 fick klubben utmärkelsen "Bilsport Award för 1997-års bästa rallyarrangör" efter att bland annat ordnat en ny tävlingsbana från tisdag lunch till fredag eftermiddag i tävlingsveckan.

2002 fick klubben Bilsportförbundets "Bertils kanna" för bästa arrangör alla kategorier inom bilsport.

2012 var Sandvikens MK först i Rally-Sverige med att ha både HQ, Start, Mål, Service samt Parc Fermé inomhus under samma tak i Göransson Arena, Sandviken.

Guldmedaljörer i SM har varit:

Rally: Per Tjerneld, 1967.

Rally: Jari Liiten, Junior-SM 2018, stora SM 2020 och SM-veckan vinter 2022.

Rally: Markku Kangas, SM kartläsare 1996 och 1998 tillsammans med Anders Nilsson, Arboga.

Backe: Christer Nilsson 2009 och 2016, rallycrossbilar.

Backe: Oskar Sundell 2015, 2016 och 2017, rallybilar.

Backe: Nordiskt mästartmöte: Christer Nilsson 2008 och 2010.

Ovanstående förare och också tagit både silver och bronsmedaljer i olika bilsportgrenar, vilket även gäller andra förare från klubben.

Klubben har även haft en livaktig damsektion, som bland annat skött serveringen vid arrangemangen.

Klubblokalen fanns tidigare i Jernvallen, men flyttades till Föreningshuset i Björksåtra 1983.

När denna fastighet skulle rivas, söktes lokaler aktivt och hyr numera in sig i före detta. Söderman & Söners fastighet på Högbovägen i Sandviken.

Klubben har både haft och har mycket bra förare och kartläsare som tagit medaljer i ädla valörer och blivit mästare i rally, backe, bana och Is-bana och även visat framfötterna i folktrace, men där körs det inte om svenska mästerskap.

Mycket av framgångarna sedan många år tillbaka, har klubben att tacka sin ordförande Kalle Andersson för som leder och för klubben framåt, inte hårdhänt utan lugnt och fint, som gör att alla trivs.

Caj Abrahamsson

En match i Stockholm, pappa Rolf och Lärkings vattensäng

Min pappa Rolf var under hela sitt liv nyfiken och gillade att prova nya grejer. Han blev därför en av den första (80-talet) i landet att prova nyheten "vattensäng".

Anledningen... jag var ishockeydomare i elitserien. Pappa Rolf (tyvärr inte så intresserad av idrott som jag önskat under alla år, trots en son som vigde sitt liv och gav 40 år till ishockeyn både som spelare och domare) var dock senare med mig ibland till matcher i "närområdena" när jag började döma i Elitserien, som Leksand, Stockholm, Södertälje osv..

Som sagt inte för att han var speciellt intresserad men såg det mer som en spännande utflykt med sin äldsta son. Det vankades ju ofta gott käk och fika dessutom...

Nu till en match i Stockholm. En av linjemännen (Christer Lärking) som bodde vid Gullmarsplan nära Johanneshov var en modern variant av farsan — det skulle alltid hända något och det var viktigt att vara först med det sista.

"Lärkan" jobbade som nattklubbsvärd på inestället Alexandra och hade mycket därför koll på allt! Visste alltid om det allra sista som gällde och hade naturligtvis som sådan en av Stockholms och Sveriges första "vattensängar".

Idag är Christer Lärking chef för Svenska ishockeyförbundets "VAR" dit alla domare nuförtiden ringer för att kolla om mål eller inte. Inget vi höll på med på min tid. Vi dömde mål, eller ej mål. Sunt förnuft fick gälla.

Sunt förnuft är förresten ett uttryck som är helt försvunnet i dag. Lika sällsynt som "gurglingen", stålhammen och busvisslingen. När farsan på morgnarna gurglade sig i kallvatten-

kranen i ettan på Brynäs visste man att det var dags att stiga ur kökssoffan.

Nåväl. Vi hämtade upp Lärking tre timmar innan match med en fika i Lärkans snofsiga lägenhet. Min farsa, som ända från sin ungdom hade sitt barnasinne intakt och ville leka med allt, och plötsligt fann sin likasinnade i Lärking, (dom fann varandra direkt) måste ju naturligtvis testa den nya innegrejen "vattensängen".

Emellertid då farsan med ett förnöjt skratt provade den nya innovationen i "Lärkans" sovrums försvann han bort på ett exakt lika mystiskt sätt som när han (enligt farmor) som barn tog simborgarmärket på Limön. Då valde farsan valde att simma mellan Storbryggan och Sjöläns sjöbod under vattnet, och utan att andas då och då. Istället dök han upp som en säl just när farfar på farmors order skulle ringa sjöräddningen. Han var bara sän...

Det här var alltså innan man "dämpade" vattensängarna. Det kändes under några sekunder som att han höll på att drunkna. Det var bara farsans (alltid välputsade) skor som stack upp ur vågorna.. Lärkan o jag hjälptes skrattande åt att få upp farsan från sängen! En farsa som sedan på hemvägen efter matchen somnade och snarkade högljutt i höjd med Swista Wårdshus norr om Uppsala, där jag som vanligt hade velat gått in och tagit en fika, och kanske velat höra nån positiv kommentar från farsan om Elitmatchen han just sett sin son döma.

Men iden här kvällen ville jag inte väcka farsan som säkert drömde fina minnen om vattensängar osv. utan bara körde vidare. Vi var hemma i Gävle i ettiden på natten då jag väckte farsan.

Kanske att han läste om matchen i Expressen dagen efter? Kanske inte? Who knows? Fina minnen i alla fall..Nu är han död sedan några år. Cancern tog honom från oss. Jag saknar tiden som elitdomare, och inte minst farsan och jag skulle gjort allt för att få höra farsans snarkningar ytterligare några år.

Christer Carlsson

OBS !

Du har väl inte glömt att betala medlemsavgiften för 2022?

*Det är aldrig för sent att göra det, och glöm inte att skriva ditt namn på inbetalningsavin!
Medlemsavgiften är föreningens enda inkomstkälla, så din medlemsavgift behövs.*

Bankgiro 5602-3559

Är du osäker på om du har betalt avgiften eller glömt att skriva ditt namn, så ta kontakt med medlemsansvarige Anita Hedberg, 076-805 77 30, anitahedberg66@gmail.com, så hjälper hon dig.

*Vi tackar RF-SISU Gävleborg
för allt stöd*

Gävleborg